

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacri sacerdotij defensio co[n]tra Lutheru[m]

Fisher, John

Coloniæ, 1525

VD16 F 1240

Congressvs Primvs

urn:nbn:de:hbz:466:1-30878

CONGRESSVS PRIMVS

¶ Priscorꝝ authoritatibus sacerdotij institutio
& facultas comprobatur.

I.

AVgustinus igit̄ pr̄ter hoc q̄ ubiqꝝ presbyteros uocat
sacerdotes, sic de sacerdotū ordinatione libro quæstio,
nū ueteris & noui testamēti, cap. 93. scribit. Illud aut̄ q̄ insuf
flasse in discipulos dñs leḡit post dies paucos resurrectiōis suę
Cōfert poterit & dixisse, Accipite spiritū sanctū, ecclesiastica potestas colla
tas eccl̄istica ta intelligīt esse. Quia eīm omnia in traditione dominica per
spiritū sanctū agunt̄, idcirco cū regula eis & forma tradīt hui⁹
Iohan. 20. disciplinæ, dicit eis. Accipite spiritū sanctum. Et quia uere ad
ius ecclesiasticū pertinet, statim subiecit dicens. Cuius tenueri
tis peccata, tenebunt̄. & cuius remiseritis, remittunt̄ ei. Inspi
ratio ergo hæc, gratia quædā est, quæ p traditionē infunditur
ordinatis, per quā cōmendationes habent̄, Vnde apl̄us dicit
I. Timo. 4. ad Timotheū. Noli (inquit) negligere gratiā quę est in te, quę
data est tibi per impositionē manuū presbyterij. Semel ergo
fieri oportuit, ut de cætero traditio ista nō sine dono sp̄s san
cti esse crederef. Sicut eīm in salvatore forma data est uisibili
ter, ut post baptismū sp̄s sanctus credētibus de cætero inuisi
biliter dari nō ambigere. Ita & in supradicta causa, forma da
ta est in principio, ut ex eo traditioni ecclesiasticæ sp̄s sanct⁹
infusus credatur. Hactenus Augustinus.

II.

¶ Subscribit & huic Hieronymus in ep̄la ad Euagriū, do
cens presbyteros & ep̄os esse sacerdotes. Audio (inquit) quę
dā in tantā erupisse uerdiā, ut diaconos presbyteris, id est,
Presbyteri & ep̄i idē qui sa
ep̄is anteferret. Nā cū apl̄us perspicue doceat eosdē esse pres
cerdotes. byteros quos ep̄os, quid patit̄ mensar̄ & uiduar̄ minister, ut
supra eos se tumidus efferat, ad quōr̄ preces, Christi corpus
sanguisq; cōficit̄. Quæris autoritatē? Audi testimoniū. Pau
Capit. primo Ius & Timotheus serui Iesu Christi, omnibus sanctis in Ch̄o
Iesu, qui sunt Philippis cū ep̄is & diaconis. V̄is & aliud exem
Actuum 20. plū. In actibus ap̄loꝝ ad unius ecclesiæ sacerdotes, ita Paulus
loquitur, Attendite uobis & cuncto gregi, in quo uos sp̄s
sanctus posuit ep̄os ut regeretis ecclesiam dñi, quā acquisiuit
sanguine suo. Haec Hieronymus, Quibus uerbis, tāetsi discri
men inter episcopos & presbyteros nullū faciat, tamē utrosq;

De sacra sacerdotij defensione cōtra Lutheꝝ.

III.

que uocat sacerdotes.

¶ Ambrosius quoqꝫ sup epistolā ad Timotheū sic ait. Post eꝫm tamen diaconatus ordinationē subiecit. Quare Nisi qꝫ episcopi & presbyteri una ordinatio est uterqꝫ em̄ sacerdos est. Sed Ep̄us primus est, ut omnis ep̄us presbyter sit: nō tamen omnis presbyter ep̄us. hic em̄ ep̄us est qui inter presbyter & presbyteros primus est. Deniqꝫ Timotheū presbyter ordinatū significat, sed quia ante se alter non habebat, ep̄us erat. Hæc ille. Idē etiā de sacerdotali dignitate librū ædidit peculiarem.

III

¶ Hillarius itē aduersus Constantiū Cæsarē, sacerdotum meminit, inquiēs. Et tu Paulinū beatæ passionis uirū blandimento sollicitatū relegasti, & ecclesiā sanctā Treuerorū tali sa cerdote spoliasti. Edictis fidē terruisti, ipsum usqꝫ ad mortem Paulinum, demutasti exiliis & fatigasti, extra christianū quoqꝫ nomē regalasti, ne panē aut de horreo tuo sumeret, aut de montanæ maximillæqꝫ antro prophanatū expectaret. Mediolanēsem p̄fissimā plæbē, quā tu furore terroris tui turbasti, tribuni tui adierūt sancta sanctorū, & uiā sibi omni p̄ populū crudelitate infestatio pandentes protraxerūt de altario sacerdotes. Hæc Hillarius

III

¶ Arnobius etiā in psalmū octauū sic ait. Hæretici sunt qꝫ quasi ferē in sylua legis latebrā fouent, ut ex occulto lædant Hæretici dis conciliū tauroꝝ inter uaccas populoꝝ. Lædere em̄ studēt sa cunctur feræ cerdotū cōcilia, qꝫ hoc loco tauri nominātur apti altario inter Sacerdotum uaccas, id est, inter plebes surdas & ignaras agētes. Hæc ille.

V

¶ Accedit & illis Cyprianus ad Florentiū Pupianū scribens. Itaqꝫ qui Christo nō credit sacerdotē faciēti, postea credere incipiet sacerdotē uindicāti. Quanqꝫ sciam omnia ridicula & uisiones ineptas quibusdā uideri, sed utiqꝫ illis qui malū contra sacerdotes credere qꝫ sacerdoti. Hæc ille.

VI

¶ Tertullianus insup in libro de Monogamia sic laicis op̄ probrat, qꝫ se pares facerent sacerdotibus. Quū extollimur & inflamur (inquit) aduersus cleꝝ, tunc unū omnes sumus, tunc omnes sacerdotes sumus, qui sacerdotes nos deo & patri fecit. Apo. 10. Nō oēs catholici sunt sacerdotibꝫ. Quū ad peregrinationē disciplinæ sacerdotalis prouocamur deponimus infulas, & impares sumus. Ecce uides & hui⁹ tē⁹ dotes, poribus fuit sacerdotū usus. Et qꝫ alibi dicat autoritatē ec,

VII

A 3

CONGRESSVS PRIMVS

clesiae cōstituisse differentiā inter ordinē & plebē, subdit tamē honorem illum per ordinis confessum esse sanctificatū a deo. Sed hactenus pro latinis, iam quid Græci de sacerdotio sen̄ serint, auscultemus. Inter quos primus occurrit Damascenus qui in libello de purgatorio recenset ad hūc modū. Nō em̄ te mere in ecclesia dei a sapientissimis suis discipulis sancita sunt hæc & tradita, ut sacerdos in tremēdis mysterijs preces faciat pro fidelibus defunctis. Hæc Damascenus.

Græcorū sīnīae
subīciuntur

Pro fidelibus
orandum

VIII.

Sacerdotij di-
gnitas nō est
mercāda p̄cio

Sacerdotū of-
ficia & condi-
tiones

I. Timo. 3
IX

Electio qualis
ter fieri

¶ Gennadius itē Constantinopolitanæ urbis ep̄ūs in eplā ad totū orbem missa, quū interpretatur uerba Christi, uidelicet gratis accepistis gratis date, subdit. Simplex & manifestus mandati huius sermo est. Nihil hic ambiguū, nihil hic su- pra captum nostrum, nulla hic opus sophistica enarratione. A me (inquit) accepistis sacerdotij dignitatē, pro qua si uel pat- uum uel magnū quid dependistis, si hæc uendita est a me, uæ nundate & uos eam alijs. Hæc ille.

¶ Ad hæc Cyrillus supra Leuiticū ita scribēs. Vult ergo sermo diuinus, sobrios esse dñi sacerdotes, utpote qui acceden tes ad altare dei, orare pro populo debeāt, & pro alienis interuenire delictis, qui portionē in terra nō habeant, sed ipse dñs portio eoꝝ sit. Et paulo post, vult ergo istos qbus dñs portio est, sobrios esse, ieunios, uigilātes in omni tpe, maxime aut̄ cū ad exorandū dñm & sacrificandū in cōspectu eius, altaribus preſto sunt. Quæ mādata in tantū uim sui seruāt, & omni obseruātia custodienda sunt, ut & aplūs hæc eadē noui testamēti legibus firmet. In q̄ similiter etiā ipse sacerdotibus uel prin- cipibus sacerdotū uitæ regulas penes, dicit eos non debere eē uino multo seruientes, sed sobrios esse. Hæc Cyrillus,

¶ Chrysostomus quoq; in eplā prima ad Timotheū sic scribit. Doctoris sacerdotisq; dignitas magna est atq; mirabilis, et quæ reuera diuinā sentētia cōprobāda sit, ut quis ea dign⁹ ad ducaſ in mediū, ita & pridē siebat, ita nunc quoq; fit, quoties absq; humana passiōe huiusmodi electiones celebramus. Cū nihil omnino seculare, nihil tēporale intuentes, neq; ad gratiā necq; ad odiū factūs. Nā et si tanta nobis spūs plenitudo non adest, sufficit uoluntas optima, uel sola, deū ut ordinationi no-

De sacra sacerdotij defensione cōtra Lutherū. III

stræ concurrat attrahere, quippe ne apostoli quidē tunc spūs gratiā adepti erant, cū Matthiā elegerūt, sed orationi negotiū permittentes, ipsum aploꝝ numero adiecerūt, neq; em̄ intueban̄ humanæ amicitiæ gratiam, ita nobis quoq; faciendū est, enim uero ubi ea quæ certa sunt, omnibusq; manifesta neglimimus, quo pacto nobis deus reuelabit incerta. Si in modico inquit fideles nō fuistis, quod magnū & uerū est, quis dabit uobis? Tunc aut̄ quia nihil siebat humanū, sacerdotes etiā ex prophētia ueniebāt. Quid est ex prophētia? Ex spū sancto. Quippe munus est prophētiæ, nō modo futura prædicere, uerū & præsentia dicere, quoniā & Saul prophetia ostēsus est, q; inter uasa latebat. Deus em̄ reuera iustis prophetia itidē fuit, cū di- cit spū sc̄tūs. Separate mihi Paulū & Barnabā. Ita & Timoꝝ theus electus est, prophetias aut̄ hic plurimas dicit fortassis, et illā p; quā ipm acceperat, qñ eū & circūcidit atq; ordinauit quē admodū & ipse scribit. Noli negligere grām q; ē in te, hec ille

Lucæ. 16

Prophetia.
I. Roma. 10.

I. Timo. 4

X.

¶ Cōsentit & ijs Gregorius Nazianzænus in carminibus ad episcopos, ita scribens,

O sacrificia mittentes in cruenta sacerdotes
O animarum custodes glorioli, o magni
Figmentum dei manibus in uestris ferentes
O deum hominibus ualde excellentem in unum ducentes
O mundi fundamenta, uitæ lux, columen verbi,
Sacerdotes uitæ in finibilis splendide,
Christiferi, sedibus insidentes optimis
Excelsi theatris gaudentes decentibus.

XI.

¶ Et Basilius item sacerdotū meminit in libro de institutiōne monachoꝝ cap. 21. Quarens an quisq; debeat omnibus peccata sua confiteri, an sacerdotibus solis, Et postea respondet q; necessariū uide confiteri peccata sacerdotibus, utpote qbus dispensatio mysterioꝝ cōmissa est. Sicut & ij q; antiquus pœnitēbāt, inueniunt apud sanctos cōfessi esse pctā sua. Scrip-
tū est in euāgelio, q; Iohāni baptistæ cōfitebant populi pctā sua. Et in actib; aploꝝ, aplis, ij qui baptizabāt. Hec Basilius A&t. 12

¶ Eusebius insup libro. 3. ca. 22. narrat, q; Iohānes apls quū post tyrāni obitū, de Pathmos insula Ephesū rediret, rogabat

XII

CONGRESSVS PRIMVS

etiam uicinas illustrare prouincias, quo uel ecclesias fundaret in quibus non erat locis, uel in quibus erat, sacerdotibus, ac ministris instrueret, secundum quod ei de unoquoque spūs sanctus indicasset. Hæc ille. Et nescio quoties idem memorat de consecratis episcopis ac sacerdotibus, refert etiam libru nono, capitulo decimo. Quod postquam pax ecclesiis per Maximini mortem reddita fuerat, quo festiuitates a nostris frequetissime gerebatur, cum omni laetitia & exultatione, per urbes & loca singula ecclesiarum dedicacionibus celebratis. Congregabatur in unum sacerdotes, nec prius gebat etiam longe positos conuenire, quia nullum longum uidebat spaciū charitati. Concurribat etiam populi ad populos, & tandem uere membra unius corporis Christi iungi sibi inuicem, sociarum gaudebat, uideref in eis conpleri figura illa prophetica, quæ cum

Ezechi, 37 sacramento quodam praedicata est, dices. Quia congregabit os ad eos, & iunctura ad iuncturam, quibus etiam unus spūs inesse omnibus insulam membris, & una anima merito dicit, quia & una in omnibus fides, & unus in omnibus colitur deus, atque ex uno ore hymnos omnes concinunt deo. Iam uero ingens in sacerdotijs & ministerijs, atque in omnibus quæ ad religionis obseruatiā pertinent, gloria resulgebat. Adstabat hic psallentiū chori, iuuenes & uirgines, seniores cum iunioribus laudabat nomen domini. Hic mystica ministeria ordinatis ac dispositis uicibus agebatur, pontificum quoque & sacerdotum confessus, ipsa canicie uenerabilis eminus præfulgebat. Iam uero si quis per gram dominii inspiratus, sermonem proferret ad populum cum omni silentio ora cunctorum in eum, oculique conuersi tamquam coelitus sibi per eum denunciari aliquid expectabat. Pauca auditorum reuerentia, tatus ordo in sacerdotibus seruabat. Inde alius atque alius, & non solù duo uel tres sicut

I. Corin. 14 apostolus dixit, ceteris examinatis loquebatur, sed & qualitercumque dabant sermo in adapertione oris sui ut magis constaret in eis, illud quod Moyses dixerat. Quis dabit omnem ecclesiam dei prophetare? Nusquam enim liuor aderat, nullum pulsabat inuidia, dona

I. Corin. 14 dei populis ministrabatur, unusquisque secundum quod scriptum est, ad ædificationem ecclesiae abundare querebat. Et omnia hec in charitate gerebatur, ita ut se honore inuicem præuenirent & alter alterum se duceret meliore. Nam simpliciores quique admira-

De sacra sacerdotij defensione cōtra Lutherū V

banū, & suspiciebāt eos qui per sapientiā uerbi populos instruēbant. Sapientes uero & eruditū uiri præferebāt eos, quib⁹ pura uita & syncæra simplicitas offerēdi deo hostias, maiore fiduciā dabat, eisq; immolādi sacrificij permittebaſ officiū, q̄s familiarior uitæ simplicitas in cordis puritate seruabat. Sic summo studio p̄quirerbat alter in altero qd̄ p̄ferret. Hæc Eusebius

¶ Similiter & Origenes super Leuiticū omilia sexta sic ait XIII
Requirit em̄ in ordinando sacerdote, & præsentia populi, ut
sciant oēs & certi sint, quia qui præstātor est ex omni popu. Quis ordinatio,
qui doctior, qui sanctior, qui in omni uirtute eminētior, il, ri debeat.
Ie eligit ad sacerdotiū, & hoc adstāte populo, ne qua postmoduſ
retractio cuiq; ne quis scrupulus resideret. Hoc est aut̄ qd̄
& aplūs præcipit in ordinatione sacerdotis dicēs, Oportet aut̄ I. Timo. 3.
illū & testimoniū habere bonū ab his q̄ foris sunt. Hæc Orig.
Et q̄q; hi nō pauci sint, sed & plurimū autentici, nō grauabis
mūr tamē adhuc & alios his uetusiores in mediū affirre, qui
uel aplūs cōtemporanei fuerint, uel eoꝝ tēporibus admodum
uicini, ut & apostolici cognomentū rectissime mereantur.

¶ Egesippus primū, in quarto cōmentarioꝝ libro, ubi sententiā suae fidei plenissima cū astrictiōe designat, indicat hoc etiā quod cū ad urbē Romā pergeret, plurimis per leca singula ep̄is in sermone & charitate cōgressus, oēs eiusdē fidei p̄dis
catores doctoresq; reppererit, simul & de Corinthiōꝝ eccl̄ia loquens ait. Et permālit ecclesia Corinthiōꝝ in prædicatiōe recta usq; ad primū ep̄iscopū, quē Romā nauigās uidi, & res
sedi cū eo apud Corinthū diebus multis, delectatus puritate fidei eius. Cū aut̄ uenisse Romā, permāsi inibi, donec Anice quomodo os
to Soter, & Soteri successit Eleutherus. Sed in omnibus istis lim̄ fiebant
ordinationibus, uel in cæteris quas per reliquas urbes uiderā,
ita omnia habebātur, sicut lex antiquitus tradidit & prophetę
indicauerunt & dominus statuit. Hæc ille,

¶ Ignatius aut̄ apertius in ep̄la ad Smyrnenses tā missę q̄ sa XV
cerdotū facit mentionē. Non licet (inquit) sine ep̄iscopo necq;
offerre necq; sacrificiū immolare necq; missas celebrare. Sed si
ei uisum fuerit secundū beneplacitū dei, tunc demū tutū & fir
mū erit. Ergo omnia quæcūq; agitis & facitis iam mutabilia

B

CONGRESSVS PRIMVS

sunt, ut corrigamus nos in deo cū tēpus habemus penitēdi.
Quod eñi incertū est, non habet confessionē. Ecce eñi homo
inquit & opera eius cū eo. Sicut scriptū est. Honora inquit si
li deū & regē, ego autē dico, Honorate quidē deū & authore
omniū & dominū. Episcopū autē tanquā principē sacerdotū
imaginē dei ferentē, principatū quidē secundū deū, sacerdotis
Episcopus ho um uero secundū Christū. Et post hunc honorare oportet et
norandus.

Sacerdotium

tiam regē, nemo eñi potior est deo, neq; similis ei, neq; episco
po in ecclesia honorabilior sacerdotū dei gerenti pro mundi
salute, Neq; regi quis similis est in exercitu, pacē & benevolē
tiā omnibus principib; cogitanti. Qui eñi honorat eñm ho
norabit a deo, & qui inhonorauerit eū, a deo inhonorabit. Si
eñi quis cōtra regē insurgens dānatione dign⁹ est, quomodo
ultionē euadere poterit qui præter eñm aliquid egerit? Sacer
dotū eñi summa est omniū bonorum, quæ in hominibus co
stant, quod si quis inhonorauerit, deū inhonorat & dominū
Iesum Christū primogenitū totius creaturæ & solum natura
principem sacerdotem dei. Hactenus Ignatius.

Et Polycarpus item contemporaneus apostolis & Iohan
nis apostoli discipulus, in ep̄la ad Philippenses plebē admonet
ut sacerdotibus obtemperet dicens. Subiecti estote presbytere
ris & diaconis sicut deo & Christo.

XVI

Dionysius etiā præter ea quæ in ecclesiastica hierarchia
meminit sic ad Demophilū monachū scribit. Nūc ergo quid
ipsi sentiamus, attende. Nefas est sacerdotē a ministris (qui te
superiores sunt) atq; a tui ordinis uiris iudicari, etiā si impi⁹ in
sacerdotes nō diuina esse uideat, etiā si quid aliud ex ihs q̄ interdicta sunt egis
iudicentur. fe deprehendit. Nā si distinctiones ordinesq; confundere, sa
cratissimas dei sanctiones & iura transgredi est, omni profe
cto rōne caret, dei causa puertere traditū diuinitus ordinē, ne
q; eñi in seipsum, dei sermo diuisus est alioqui quomodo ipsi
us staret regnū? Et si dei est iudiciū, ut sacra eloquia testant, sa
cerdotes aut̄ angelī sunt diuinorū iudiciorū continuo post pō
tificē magistri, ab ipsis tu diuina congrue ac suo ordine p me,
dios ministros cū tempestiuū fuerit disce, per quos etiam cul
tor esse meruisti. An uero non hoc ipsum sacra signa procla

Lucae II.

De sacra sacerdotij defensione cōtra Lutherū VI

mant: neq; enim sancta sanctorū simpliciter omnibus sunt in,
accessa, uerum his appropinquat magis pontificū sacra distin
ctio, deinde sacerdotum ordo, quos deinceps & ministrorum
sequitur gradus. Hæc Dionysius.

ordinum
distinctio

¶ Philo quinetiā qui & Petro familiaris Romæ fuisse tra
ditur, in libro cui titulū fecit de uita theoretica supplicum, de
christianis loquens qui partes Aegypti circa Alexandriā in
colebant, mentionē facit sacerdotiū & ministrorū atq; sacerdotū &
episcopi, docens quomodo sacerdotes ac ministri exhibeāt of
ficia sua, uel quæ sit super omnia episcopalī apicis sedes. Hæc
apud Eusebium libro. 2. cap. 17.

XVII

¶ Clemens deniq; Iacobo Hierosolymorū eō cotidianæ
prædicationis quā Petrus exercuit quædā breuiter memorat,
inter quæ, quid epi facturi sint etiā docuisse recenset, nimirū Episcopi do
eōs sacerdotes suos ac cūctos reliquos ecclesię ministros atq;
omnē plebē sibi cōmissam uerba & mādata diuina instruere,
& amare. Hosq; oēs eorū eōs tota animi uirtute diligere ut
oculos suos, quia oculi sunt illorū. Eorū præceptis in omnib;
obedire, etiā si ipsi aliter (quod absit) agāt, memores scilicet il
lius dominici præcepti, quæ dicunt facite, quæ autē faciunt, Mat. 23.
facere nolite. Hæc ille. Ex tot patrū tam concordi sententia
certissime colligitur, haudquaq; sacerdotiū heri aut nudiuster
tius, sed ab ipsis ecclīæ primis unguiculis institutū fuisse. Qua
re quū Lutherus nullum orthodoxum afferre possit, qui libro
quouis ædito contrariū testetur, sed nec scripturæ syllabā ali
quam producere queat illorū patrū assertionibus reclamātem
quid prohibebit quo minus ipsi contra Lutherū de ueritate sa
cerdotij iustissime præscribamus?

XVIII

¶ Nihil utiq; Lutherus h̄z q; haeresi suę faueat, nisi q; nusq;
hac nomē clatura nouū instrumētū utaſ, hoc est q; nusq; tribu Ap̄lū uitabāt
at hoc uocabulū illis, quos hodie uocam⁹ sacerdotes. At istd sacerdotis uo
parūaut nihil mouebit eū, qui rationē diligenter expendit, cabulum
cur hanc appellationē apostoli uitauerint, nimirū quia uetus
adhuc currebat sacerdotium, & in templo cotidie sacrificaba Varia sacer
dotur. Quamobrem ne confunderent hæc iniucem sacerdotia, dotum appell
placuit interim pro sacerdotib⁹ nouis, alijs uti nūcupationib⁹ latio.

XIX

B 2

IV CONGRESSVS PRIMVS

I.Corin. 1z
Ephe. 4

Hos igit̄ aliquādo presbyteros, aliquādo ministros, nōnunq̄
ep̄os & pastores appellasse palā est, quo ad usq̄ uetus sacerdos-
tiū esset una cū templo sublatū funditus. Vbi uero templum
euersum fuisset & ueteres ad nihilū redacti sacerdotes, iā pas-
sim ab omnībus, nostri presbyteri sacerdotes uocati sunt.

XX

Conclusio
authoris

Prima ratio.

Secunda rō

Tertia rō.

Quarta rō.

Quinta rō

Epylogus.

¶ Et hoc tibi ceu cōpertissimū uelim teneas lector, Luthe-
rū e scripturis nec minimū apicē habere, qui uisibili sacerdo-
tio relucter, sed neq; ullū ex cunctis ecclesię præsidibus ortho-
doxis, qui dogma istud uel semel testatus fuerit, sed om̄es uno
ore cōclamasse penitus in contrariū. Hic igit̄ primus in Lu-
therę sit congressus noster. Quādo sacerdotiū ueritas cōcor-
diter a patribus omnībus per totū ecclesiæ decursum abunde-
sit asserta, nec est quisq; orthodoxus qui dissentiat, sed nec ul-
la scriptura potest adduci, q̄ huic ueritati repugnat, quis non
dilucide cernat, nos de ueritate sacerdotiū cōtra Lutherę iure
præscripsisse. Supra modū utiq; mirādum esset, q̄ Christus ec-
clesiā suā quā tanto precio, nēpe sui sanguinis, redemit, tanto
tēpore neglexisset tā cæco errore implicitā. Necq; minus mi-
tādum, q̄ sp̄us sanctus qui potissimū eius rei gratia missus fue-
rat, ut ecclesiā i oēm duceret ueritatē, passus eā fuisset tādiū se-
duci. Sed nec est credibile q̄ præsides ecclesiā, quū tot citra
nascentis ecclesiæ tēpora præcessissent, & ad regendā ecclesiā
ab ipso spiritu fuissent cōstituti, quemadmodū inferius ostendemus, nō est (inquā) credibile, q̄ om̄es ad unū in tantis tene-
bris, tot sæcula fuissent hallucinati, ut tā horrendū mendaciū
publicitus docerent. Postremo superat omnē admirationē, q̄
quū tot ecclesiæ quæ per Christianū orbē sparsæ sunt, tanta
cura, tātaq; solicitudine Christi, simul & sacri sp̄us eius, atque
præsidū eis ad hoc instituto, hactenus gubernatæ sint, tāta
potuit omniū esse cōspiratio, præsertim in tā fœdū errorē &
mendaciū, quod (si Lutherο credimus) adeo perniciosum est,
ut ipsum ad iniuriā testamenti dominici cōfictū affirmare nō
uereat. Si quis igit̄ Christi pro nobis solicitudinē animo attē-
to cōtemple, si sacri sp̄us non ociosam in ecclesia residentiā
indubitanter credat. Si priscor̄e præsidū, non uita solū, uerum
etiā doctrina, miraculisq; clarissimor̄e, testimonia tot & tam

De sacra sacerdotij defensione cōtra Lutherū VII

aperta cōsyderet, si postremo contueat omniū ecclesiarū nul^s la dissidente per tot annos curricula conspirationē fuisse tam unanimē, nunq̄ putabit (opinor) uni Lutherū iā primū illus^s xisse ueritatē, quā nemo priorū patrū potuit aī suspicari, imo cuius contrariū omnes uno ore iam olim aſteuerauerāt. Nā si tādiu ueritas in tenebris conclusa delituisset, ut unū Lutherū post tot annos centenarios expectaret liberāda, fruſtra Chriſtus de maioribus nostris tantā curā habuit, fruſtra ſimiliter et Christi ſpūs ut doceret eos omnē ueritatē fuerat missus, fruſtra Tertium ſtra quinetiā ab illis toties petita fuit & quæſita ueritas, dū in tereta tā unanimitet omnes mendaciū adeo pernicioſum ecclē ſiis prædicaffent. Q^z si in ihs erratū eſt, quæ tantopere ad fidē ſpectant, incassum profecto tintcta ſunt (ut Tertuliani uerbis utar) tot millia milliū, Incassum itē facta ſunt tot opera fidei, tot etiā uirtutes, totq̄ charismata incassum operata ſunt, tot ſacerdotia, tot ministeria perperā functa ſunt, tot deniq̄ martyria perperā & inuacuū perpeſſa, quandoquidē hos omnes erōtionea fide conſtat eſſe defunctos. Nam abſq̄ recta fide nullus illorum deo placere potuit.

Hebræ. II.

¶ Nunc itaq̄ quū intelligas optime lector a quibus iſta de XII
ſacerdotio doctrina syncæriter ad nos uſq̄ promanauerit, niſ mirū a sanctissimis & ejſdē eruditissimis uiris, quoꝝ nōnulli fuerāt apostolici, qui & illā hauddubie pridē ab aplīs acceperunt, quūq̄ Lutherus nihil eiusmodi pro ſua parte queat producere uti mox apertū erit, quis tā ſalutis ſuæ prodigus habēdus eſt, ut uelit, illis reiectis, de animæ ſuæ incolumentate cum Lutherō periclitari. Nā cui potest ambiguū eſſe quin uia tutior omnino ſequenda ſit & maxime quando ſcriptū eſt. Qui Ecclesiſ. 3
amat periculū, in eo peribit. Et quomodo nō erit uia tutior, ſi quis cū tot patribus eruditione iuxta ac uitæ sanctimonia clariſſimis ſentiat, q̄ ſi Lutherum aduersus omnes illos ſequatur Nā qui ſequiſt illos patres tanta concordia rē illā affirmantes, Ecclesiā hauddubie ſequiſt. Qui uero ecclesiā ſequiſt, in re qua uis ad fidē ſpectante, falli nō potest, quū ipſa ſit colūna baſiſq̄ Tutius eliſ ueritatis. Quare tutior omni nouia fuerit patribus illis ſubſcrigi debet, . bere, neq̄ potest quisq̄ citra manifestū aiā ſuæ discriminem, his

CONGRESSVS PRIMVS

relictis, Lutheri partes amplecti.

XXII

Ecclesia quæ
fuerit.

¶ Cæterū ut probemus illum ecclesiam sequi, quisquis priores patres, tanto consensu rem istam attestantes, sequit. quid precor aliud ecclesia tunc erat, q̄ cœtus quidam ex presidibus & subditis integre collectus. At palam est cunctos illos præsides a primordijs ecclesiæ sic docuisse, cunctosq; subditos id ipsum dogma recepisse Quocirca nemini potest in dubiū uerti, quin is qui sic crediderit, ecclesiam fuerit secutus. Tuitior itaq; securiorq; uia prorsus existimari debet, sententijs tot patrum accederet, quibus nemo orthodoxus per tot secula reclamauit, q̄ Lutherum iam proclamatissimum hæresiarcham se etari. Nam quis ambigere potest, quin priores patres quibus imperatum fuit, ut docerent, quicq; a spiritu sancto constituti fuerant in id munus, certissimam ab ipso spiritu ueritatem eodicti sint, præsertim in his dogmatibus, de quibus nulla fuit unquam inter eos controuersia. Quamobrem quisquis a Lutheru steterit aduersus illos patres, & maxime quum neq; scripturam Lutheru evidentem, uti mox fiet dilucidum, neque cuiuspiam orthodoxi testimoniū, pro sua parte produxerit, is haddubie non in ambiguū, sed in apertissimum periculum se præcipitat. Et hactenus pro primo congressu sit dictum.

CONGRESSVS SECUNDVS

I.

Intentio
authoris

Aeterum ut res etiam per scripturas solidius comprobetur, quedam axiomata statuere conabimur quibus dilucidum erit nequaquā ab hominibus, hoc munus quod sacerdotiū uocamus, confictum esse, quemadmodum Lutherus astruere conatur, sed diuinitus institutum.

Ego tamen hoc initio de uocabulis minime contendā, hoc est quo nomine uocandi sint hi quos appellamus hodie sacerdotes. Nihil enim (quantum ad hanc disceptationem attinet) referre uolo, sacerdotes ne, an presbyteri, an pastores, an quidvis aliud uocentur.

Ostendam, equidem oportere quosdam esse medios inter